

Mint minden évben, most is megünnepeljük március 15-ét, emlékezve az 1848-as forradalom ifjaira, az 1848-49-es szabadságharc hőseire. A magyar történelem e két esztendejének eseményei példaképpül szolgáltak az elkövetkező években is az ifjúság számára.

A márciusi ifjak forradalmi hangulatát nagyban befolyásolták a párizsi, prágai és bécsi megmozdulások, amelyeknek hatására március 15-én a fiatalok vezetésével kitört a pesti forradalom. Főleg a bécsi forradalom gyorsította meg az akkori eseményeket. A márciusi ifjak: Petőfi Sándor, Jókai Mór, Vasvári Pál, Pálfi Albert és még sokan társaik közül március 15-én reggel, a Pilvax kávéházból elindulva toborozták az embereket, de főleg a diákokat, egyetemistákat. Nem sokkal később a tömeg, élükön a márciusi ifjakkal lefoglalták a Landerer-nyomdát, ahol 12 pontban nyomtatták ki követeléseiket, valamint Petőfi versét: a Nemzeti dalt.

A MÁRCIUSI IFJAK

seiket, valamint Petőfi versét: a Nemzeti dalt.

A Nemzeti Múzeum előtti téren a mintegy tízezres tömeg előtt Jókai felolvasta a 12 pontot, felzendült a Nemzeti dal, majd együtt énekelték a refrént: „Rabok tovább nem leszünk!” Ezután a tömeg Budára vonult, kiszabadítva Táncsics Mihályt börtönéből.

A márciusi ifjak annak a nemzedéknek a tagjai, amelyik radikális változást követelt. Többségük a húszas években született és mind polgári foglalkozást űztek, írók, újságírók, valamint diákok, egyetemisták voltak. A forradalom elindítása, a harcokban való részvétel erősítette öntudatukat, és meggyőződéssel vallották egy új értékrend kialakításának szükségességét. Mindezt a márciusi ifjak egyik legfőbb törekvése volt, hogy a kormányt rábírájék a forradalom fegyveres önvédelmének megszervezésére, mely törekvés kudarcba fulladt.

Ezúttal nem térünk ki részletebben az 1848-49-es eseményekre, a márciusi ifjaknak a forradalomban és szabadságharcban való további szereplésére, hisz ismeretes, hogy a forradalmat elfojtották. Annyit azonban megjegyezhetünk, hogy 1849-ben a márciusi ifjak már csak mind ritkábban hallatták szavukat, többsége szétszóródott a csatatereken. Kemény Zsigmondot idézve: „Szuronyszegezve s forradalmi dalt énekelve mentek az ágyuk elébe...” Így halt hősi halált Petőfi Sándor, Vasvári Pál és a többiek.

E napon tisztelettel emlékezünk ifjú hőseinkre!

Petőfi Sándor: **NEMZETI DAL**

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés válasszatok!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ősapáink,
Kik szabadon éltek-haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncot hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

A magyar név megint szép lesz,
Mélto régi nagy híréhez;
Mít rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

KÖZSÉGÜNK ÉLETÉBŐL

Ebben az évben is akad bőven tennivaló községünk területén, hiszen az elmúlt évben megkezdett munkálatok továbbfolytatódnak, de az újabbak is komoly erőfeszítések elé állítják a községvezetőket és a lakosságot egyaránt. Ezért a teljesség igénye nélkül szemrevételezünk néhány megoldásra váró problémát.

Amint azt Gábor Tibor polgármester elmondotta, a piac áthelyezésével kapcsolatos munkálatok már a tavaszon elkezdődhetnek a művelődési ház mögötti részen. A GOS-KAR tevékenységét is kiszélesítik és létszámát emelik oly módon, hogy még több és szakmailag hozzáértőbb dolgokra is vállalkozhassanak.

Községünk fejlődésének egyik bizonyítéka az is, hogy elkészültek a csatornázási tervek, amelyre 160.000 lejt fizettek ki, de egyelőre a kivitelezésre nincs pénz, erre a központi alapból várnak kiegészítést. Reméljük és elvárjuk ebben is megválasztott képviselőink segítő szándékát,

mint ahogyan azt tették más alkalommal is.

Megoldásra vár a kultúrotthon átrendezése is. Felújítására elkészült az előtanulmány, megvan a 100.000 lej önrész is, de a hiányzó nagyobb összeget pályázat útján kell elnyerni, amelynek kiírása komolyabb odafigyelést igényel.

A gázvezetésekről érdeklődve, a polgármester optimista, sok a huza-vona körülötte, már harmadikszor javították, igazították a tervet. Úgy véli, előbb-utóbb elkészül a vezeték, csak legyen igénylő reá. A befizetett összeget mindenképpen figyelembe veszik a kivitelezésnél. Véleménye szerint a Hargita Gáz Részvénytársaságon múlik a megkezdett munkálatok folytatása.

Az enyhe téli időjárás, ha a mezőgazdaságnak nem is kedvezett, lehetőséget biztosított az Olt folyó partvédelmi munkálatainak folytatására. Visszatértek az év első napjaiban a munkások, a célgépek, a teherautók. A folyón felfelé még az egyik partot

kell megerősítsék, egészen a pallóig, majd innen a Székaszó medréhez vonulnak át és ha minden jól megy októberig a Kósák hídjáig kell elérjenek.

Érdeklődtünk a műjégpálya befedéséről is, hiszen köztudott, hogy erre külön alap áll a tanács rendelkezésére. Amint az előljárók mondták, újabb közbeszerzési eljárást kell kiírjanak, mivel az eddig jelentkező cég jóval nagyobb összegért lett volna hajlandó elvégezni a munkálatokat, mint amennyi összeg erre a célra rendelkezésre áll.

Mozgalmas lesz ez az év tehát, csak győzzük elvégezni legalább azokat a munkálatokat, amelyekre az összeg a község rendelkezésére áll. A többire pedig reméljük, hogy vezetőink mindent megtesznek és megfelelően kufarkodnak az anyagiak megteremtéséért.

Németh Szilveszter

Községünk 2007. évi költségvetése

Tervezett összbevétel: 2.158.000 lej, amelyből 1.169.000 lej költségvetési támogatás a megye és a kormány részéről. Ehhez hozzá kell számítani még 267.000 lejt, amely visszaosztás révén a község területén működő termelő és szolgáltató egységek adójából kerül be a költségvetésbe. Mindezekből 871.000 lej a pedagógusok fizetése.

A fentiekén kívül 255.000 lejt tervezett a község az ifjú házások megsegítésére és a fűtéstámogatásra.

Saját bevételből (adók) 367.000 lej a tervezett megvalósítás. Az elmúlt évhez viszonyítva az adók csak az infláció mértékének arányában emelkedtek, a gépjárművek adóit pedig kormányhatározat szabályozza.

Függetlenül az előbbiektől, az elmúlt évből megmaradt még 1.900.000 lej, amelyet a központi szervektől kimondottan a műjégpálya (1.500.000 lej) befedésére és a piac (380.000 lej) áthelyezési munkálataira kötelező fordítani.

Sártakarítás a Borvíz utcában

ISMERKEDJÜNK AZ EURÓPAI UNIÓVAL

Előző lapszámunkban, vagyis az elmúlt év végén ízelítőt adtunk az Európai Unióval kapcsolatos tudnivalókról, amelyek közvetve, vagy közvetlenül községünk lakosságát is érintik. Intézményrendszerére akkor nem tértünk ki részletesen, ezúttal a teljesség igénye nélkül igyekszünk azt megtenni.

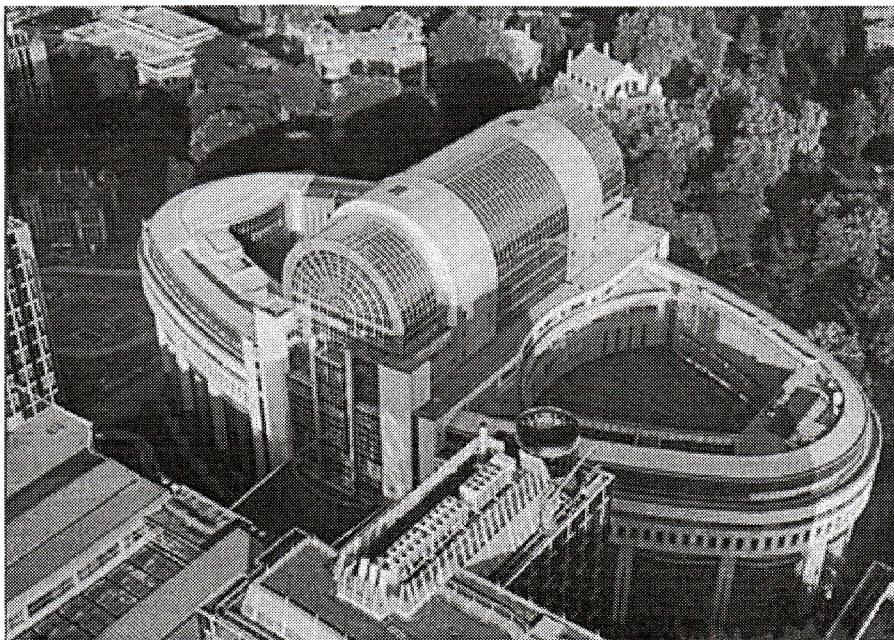
Ismeretes, hogy Románia ez év január 1-től az Európai Unió teljes jogú tagja lett. Írásunkkal nem titkolt szándékunk, hogy leegyszerűsítve, érthetőbbé tegyük és megkönnyítsük az EU-val kapcsolatos tudnivalókat.

Az Európai Uniónak hat fő intézménye biztosítja működését: az Európai Parlament, az Európai Tanács, az Európai Unió Tanácsa, az Európai Bizottság, az Európai Bíróság és a Számvevőszék, amelyeket számos ügynökség, hivatal segít munkájukban.

Az Európai Parlament

Az EU közvetlenül választott törvényhozó testülete, amelynek képviselőit közvetlenül az uniós állampolgárok, öt évenként választják meg. A Parlament képviselői nem nemzeti frakciókban, hanem európai szintű politikai csoportokban ülnek össze, amelyek az EU tagállamaiban működő fontosabb politikai pártokat képviselik. Ezért szükséges, hogy az RMDSZ is jelölteket állítson, akik majd megválasztásuk esetén Románia lakosságát és annak keretén belül az itt élő magyarság érdekeit is képviselhetik. Községünkben a nemrég lezajlott aláírásgyűjtés is ezt a célt szolgálta.

A Parlament havi plenáris üléseit, amelyeken minden képviselő megjelenik, Strasbourgban (Franciaország), a Parlament székhelyén tartják. A parlamenti bizottsági üléseket és a további plenáris üléseket Brüsszelben (Belgium) tartják, míg a Főtitkárság központja Luxembourg.

EU Parlament – Brüsszel

A Parlamentnek három fő szerepe van:

1. Megosztja a törvényhozói hatalmat a Tanáccsal és ez az egygyűttöntés egyenlő alpra helyezi a két intézményt, s az így keletkezett törvények a Parlament és a Tanács közös törvényei. Több más javaslat esetén az EU intézményeinek konzultálni kell a Parlamenttel, s beleegyezése szükséges számos politikai és adminisztratív döntéshez is.

2. Demokratikus felügyeletet gyakorol az EU intézményei fölött, és részben a Bizottság fölött. A Parlament rendszeresen megvizsgálja és felügyeli a Bizottság és a Tanács munkáját, a képviselők írásbeli és szóbeli kérdéseket tesznek fel e két intézmény tagjainak, vagy elnökeik-

nek. Végül, de nem utolsó sorban, a Parlament készíti elő minden EU-csúcs (az Európai Tanács) számára a szükséges információkat.

3. Megosztott hatalmat gyakorol a Tanáccsal az EU költségvetése fölött, közösen határozva meg annak számadatait. A Parlament Költségvetési Bizottsága ellenőrzi a költségvetési kiadásokat, s minden évben a Parlament dönt arról, hogy elfogadja-e a Bizottság előző évi zárszámadását.

Röviden ennyit az Európai Parlament működéséről, a következő lapszámunkban két másik intézmény, az Európai Tanács és az Európai Unió Tanácsa működését és tevékenységét mutatjuk be.

Összeállította: N. Sz.

Forrás: Európai Dokumentáció

KEVÉSBÉ JÓ HÍR A TEJTERMELŐKNEK

Ha nem próbálunk sürgősen alkalmazkodni az Európai Unió-s normákhoz a tejhigiéniával kapcsolatban, könnyen elveszíthetjük jogainkat a tejátvevőknél.

Mindaddig, amíg az általunk leadott tej 700.000 – 1,5 millió csírasedjett tartalmaz mililiterenként, addig az úgynevezett EU-s tej legtöbb 100.000 csírasedjett tartalmazhat. A tejfeldolgozó

üzemek már külföldről behozott tejtermékeket is forgalmaznak.

A GYÓGYSZEREKRŐL

Az EÜV (Egészségügyi Világszervezet) meghatározása szerint gyógyszernek tekintünk minden olyan ásványi, szerves, növényi, vagy állati eredetű terméket, melyet a betegség gyógyítására, megelőzésére használunk.

A különböző termékek között nem lehet éles határt húzni, hiszen ugyanaz a termék lehet élelmiszer, gyógyszer, esetleg mérgező, a fogyasztott mennyiség függvényében. A konyhasórol tudjuk, hogy a mindennapi életben ételek ízesítésére használjuk. A gyógyászatban a fiziológiás oldatok készítésére, tehát gyógyszerként, de nagyobb mennyiségben használva a szervezetet károsítja.

Ma, amikor hajlamosak vagyunk az öngyógyoszerelésre nagyon fontos, hogy ezeknek tudatában cselekedjünk. Semmiképpen ne kezeljük magunkat antibiotikumokkal, panaszainkkal forduljunk családi orvosunkhoz. Nagyon rosszat cselekszenek azok is, akik saját panaszait a szomszéd által szedett gyógyszerrel próbálják enyhíteni. Ne raktározunk otthonunkban mindenféle megmaradt gyógyszert, mert ha van, akkor könnyebben hozzányúlunk, és elhanyagoljuk betegségünket. A gyógyszertárban található gyógyszerek között találunk receptköteles, és recept nélkül megvásárolhatóakat. Előbbiket csak orvosi utasításra használhatjuk, míg az utóbbiak esetében habár ez nem szükséges, mégis jó kikérni a gyógyszerész véleményét, tanácsát.

Milyen gyógyszereket tartsunk házi-patikánkban? Elsősorban lázcsillapítót felnőtteknek, gyerekeknek valót egyaránt. Kötszereket: fászlit, steril gézlapokat, sebragasztót, sebkezeléshez lemosó folyadékot, fertőtlenítő kenőcsöt. Fájdalomcsillapítót, esetleg görcsoldót. Idült betegségben szenvedő betegeknek szükséges tartalékolni az orvos által felírt havi gyógyszer mennyiséget. Itt említem meg a szív-érrendszer, cukorbetegség, pszichés betegek stb. gyógyszereit.

Befejezésül szeretném felhívni mindenkiné a figyelmét arra, hogy az eldobott gyógyszer is szennyezi a környezetünket. Ezért szükséges lenne nálunk is bevezetni, hogy a lejárt, elromlott gyógyszereket a gyógyszertárak fogadják el, gyűjtsék össze, és adják át az erre szakosodott cégnek, amely az előírásoknak megfelelően megsemmisíti.

Dr. Zágoni Elemér

GYAKORIBB TAVASZI MEGBETEGEDÉSEK

Szezonális jellegű megbetegedésekről van szó, amelyek főleg a két szélsőséges korosztályt, az időseket és a gyermekeket érinti leggyakrabban. Gyűjtőnéven felső légúti megbetegedéseknek nevezzük, és közös vonásuk, hogy vírusok okozzák, leggyakrabban az úgynevezett, mixovírus-család, ahova tartozik az influenza vírusa is /mixovírus influenza/.

Az idősebb korosztályt tekintve ezek a megbetegedések fogékony talajra találnak, mivel a szervezet immun védekezése kisebb, a tél folyamán a szervezet vitamin és ologoelem tartaléka lecsökken. Ugyanakkor ezen korosztálynál fellelhetők bizonyos krónikus elváltozások, betegségek, mint hörghurut, hörgő tágulat, szívelégtelenség, cukorbetegség stb., amelyek szintén favorizáló tényezőként szerepelnek. Ezen megbetegedések közös jellemzője, hogy enyhe meghűléses tünetekkel jelentkeznek, mint borzongás, fejfájás, orrfolyás, esetleg izom és ízületi panaszok, szárazköhögés. A későbbiekben a panaszok fokozódnak, a láz is megjelenik, kezelés nélkül a már meglévő krónikus betegségek dekompenzációval, súlyosabbá válnak, ami föltétlen orvosi beavatkozást igényel.

Azért, hogy mindezt elkerüljük, tudnunk kell a megelőzésről, ami jelenleg a legolcsóbb mód. Előljárobán meg kell említsük az influenza elleni védőoltást, amely nem nyújt teljes védeltséget. A lakosság csak bizonyos része oltódik be (korlátozott mennyiség, viszonylag drága) és ezért nem oldja meg teljesen a problémát. Vizsgálatokat végeznek az olaszországi pescariai egyetemen a kolosztrum kivonat hatékonyságát illetően az influenzaszertü megbetegedések megelőzésében, mivel fokozzák az immunrendszer védekezését a kórokozókval szemben.

Antibakteriális és antivirális hatásokban fontos szerepet játszik a kolosztrum kivonatban lévő lactoferrin-enzim. A szervezetünkben felhalmozódott mérgező anyagokat mossuk ki friss gyümölcsök és zöldségek fogyasztásával. Főleg olyan vitamintartalmú ételeket fogyasszunk, amelyek baktériumölő hatással rendelkeznek, mint a hagyma, fokhagyma. Kerüljük az utazást, a nagy tömeget, kerüljük a sztrészt és próbáljunk meg minél többet aludni. Ne nyúljunk azonnal antibiotikumhoz, ha a tünetek súlyosak forduljunk azonnal orvoshoz.

Dr. Waczel Attila, családorvos

TAVASSZAL GYAKRABBAN ELŐFORDULÓ GYERMEK-BETEGSÉGEK ÉS AZOK MEGELŐZÉSE CSECSEMŐK ESETÉBEN

A tavasz beköszöntésével együtt sok fertőző betegség is megjelenik, ami elég nehéz gondok elé állítja a családorvosokat és a szülőket egyaránt. Az említett időszak leggyakoribb betegségei a fertőző légúti betegségek, de egyben a gyermekkor leggyakoribb betegségeit foglalja magába. Ennek oka egyrészt azok fertőző jellege és a kórokozók sokfélesége, másrészt a gyermekek fokozott hajlama, hogy szervezetük ritkán lokalizálja az injekciót egyetlen szervre. Ezért inkább általános reakcióval válaszol a szervezet, amiért helyesebb a betegség tünetcsoportjairól beszélni. A fenti megállapítás fokozottan érvényes az újszülöttekre, akik még a legáltalánosabb felső légúti betegségtünettel, a köhögéssel sem képesek reagálni.

A légúti betegségek két csoportját különböztetjük meg. Így vannak felső és alsó légúti betegségek.

A felső légúti betegségekhez tartozik az orr-garat gyulladás, az orr és melléküregek gyulladása. Az alsó légúti betegségekhez tartozik a gége- és hörgők gyulladása, a hörghurut és a tüdőgyulladások.

A légúti betegségek eredete vírusos, de lehet bakteriális, amelyek egy egész sor betegséget foglalnak magukba, így a legkönnyebb és leggyakoribb formától egészen a tüdőgyulladás súlyos formájáig is.

Mindkét esetben a fertőzés a levegő útján terjed tüsszentéssel, köhögéssel, nyálcspepekkel. Utána jelentkeznek a tünetek: orrdugulás, tüsszentés, köhögés, lázas állapot, torok- és fejfájás, amelyek általában 2-4 napot tartanak, de ha az állapot súlyosodik, javasolt az orvosi konzultáció.

Gyógyszeres kezelést csak az orvos előírására szabad adni. A gyermek lázas betegségének jelenléténél ajánlatos az ágybafekvés, sok- és bő folyadékfogyasztás, valamint a könnyű hidratáló és vitamindús ételek használata, mint pl. tea, gyümölcslevek, zöldséglevések, kompótok, tej, joghurt. A húsok közül javallott a majorság- és halhús.

A betegség megelőzésének egyik legfontosabb mozzanata, hogy a gyermeket el kell különíteni a közösségtől, óvodába, iskolába, ne engedjük. A még egészséges gyermekek kerüljék a beteg gyermek társaságát, a tömegnyilvánulásokat és tartózkodjanak sokat a szabadlevegőn. Táplálékuk legyen változatos és vitamindús.

A csecsemőknél javasolt az anyatejes táplálás, mert az anyatej tartalmazza az összes szükséges tápanyagot a csecsemő részére, ugyanakkor az anyatejben lévő immunanyagok védeltséget nyújtnak a fertőző betegségekkel szemben.

Dr. Szász Ilona Júlia, családorvos

NAGYBÖJTI GONDOLATOK

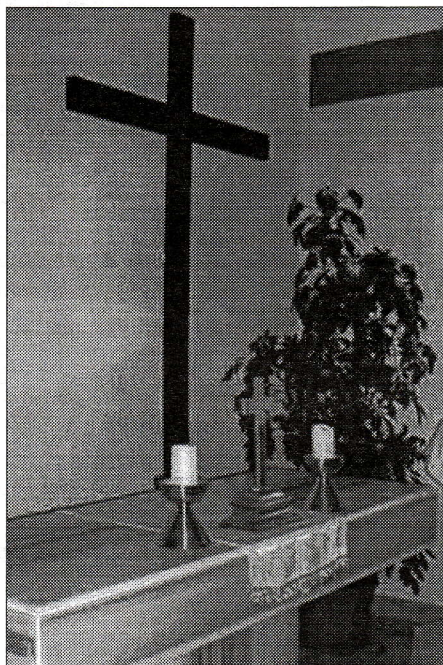
„A személyes sikerek mulandók,
ami valóban számít, az a szeretet!”

Erre emlékeztette XVI. Benedek pápa a hamvazószerdai általános kihallgatás résztvevőit, melyen több száz olasz iskolásgyerek is jelen volt.

„Kedves fiatalok, úgy fogadjátok el ezt a felhívást, mintha Krisztus személyesen szólna hozzátok. Ha hűséggel járjátok a nagyböjt áldozatos útját, akkor rádöbbenetek, hogy mennyi veszély fenyegeti manapság a lelkiéletet, és bátorságot merítetek ahhoz, hogy örömmel teljesítsétek keresztény hivatásotokat. Mellettetek lesz Mária, a reménység Édesanyja, aki anyai gyöngédséggel kíséri el benneteket a Húsvéthoz vezető negyven nap során. Az Ő segítségével bensőtökben megújulva ünnepelhetitek a nagy húsvéti misztériumot, az üdvösség központi eseményét és Isten irgalmas szeretetének magasztos kinyilatkoztatását.”

A Szentatya végül eredményes nagyböjtöt kívánt a gyermekeknek.

Milyen nagyszerű és időszerű felszólítás, amit érdemes fontolóra venni! Sikerorientált világunkban, amikor a reklámok, filmek, kibeszélő műsorok csak az önző kiteljesedésre, az egyéni sikerre buzdítják hallgató-ságukat, egy felkiáltó jel: nézz

szembe azzal, hogy számokra mi a fontosabb! A nagyböjti idő kiválóan alkalmas ennek átgondolására!

A Nagyböjt kezdetben a keresztesítésre való felkészülési idő volt. A gyermekkeresztelek általánosságát követően a Nagyböjt átalakult a bűnbánat tartás és a böjtölés idejévé.

Az őskeresztényeknél csak kétnapos volt a böjt: nagypénteken és nagyszombaton. Később kibővítették azt az egész nagyhétre. Az első egyetemes zsinat (Niceai Zsinat, 325-ben) már 40 napos böjtről beszél, ami csak 36 napos volt, mert a nagyböjt 6 hétig tartott, mert vasárnap nincs böjtölés. Ezért a VII. században a húsvéti készülődés kezdetét nagyböjt első vasárnapja előtti szerdára tették, amely Hamvazószerda néven vált ismertté. Ezen a napon az előző év Virágvasárnapján szentelt barka (pimpó) elégetéséből származó hamuval jelöli meg a pap a hívek homlokát. A hamvazás eredetileg csak nyilvános bűnösöknek szóló szertartás volt, akik nem vehettek részt a liturgián, vezeklésük jeleként bűnbánati ruhát öltöttek hamvat szórtak a fejükre. A X. században megszűnt ez a nyilvános bűnbánattartás, akkor lett általános minden hívő számára a hamvazkodás.

A húsvét előtti böjt az első időben rendkívül szigorú volt: tartózkodtak a zsíros és a húsos ételektől, külön edényben olajjal vagy vajjal főztek. Sokáig tejet és tojásos ételeket sem fogyasztottak, napjában csak egyszer étkeztek. Elterjedt böjti ételek voltak a korpából készült savanyú cibereleves, tejeleves, paszulyleves, tésztaételek, sós vízben főtt paszuly, olajos káposzta, főzelékek, aszalt gyümölcsök, tojás- és halételek.

A XIV. századtól kezdődően sokat enyhült a böjti fegyelem. A böjt napjainkban nem csupán az étkezési szokásainkban kellene megmutatkoznék, hanem a hangsúly az önként vállalt lemondáson, a szabad elhatározásból vállalt többlet imádságban, jócselekedetben kellene formát öltönn, az önmegtágadó hallgatásban...

A HALLGATÁS ÉRTEKE

„Uram, állíts szájam elé őrséget, és ajkam kapujához rendelj védelmet” (Zsolt 140, 3)

A hallgatás szelídség,
amikor nem szólsz, ha bánatnak,
amikor nem keresed a magad igazát,
amikor hagyod, hogy Isten
védelmezzon téged,
a hallgatás szelídség.

A hallgatás irgalom,
amikor nem feded fel testvéreid hibáit,
amikor készségesen megbocsátasz
anélkül, hogy a történetet
felemlgetnéd,
amikor nem ítélsz, hanem imádkozol,
a hallgatás irgalom.

A hallgatás türelem,
amikor zúgolódás nélkül
fogadod a szenvedést,
amikor nem keresel emberi vigaszt,
amikor nem aggódsz, hanem
türelmesen várod,
hogy „a mag” kicsírázzék,
a hallgatás türelem.

A hallgatás alázat,
amikor nincs versengés,
amikor belátod, hogy a másik jobb
nálad,
amikor hagyod, hogy testvéreid
kibontakozzanak,
növekedjenek, és érlelődjenek,
amikor örvendezve mindent
elhagysz az Úrért,
amikor cselekedeteidet félreértik,
amikor másoknak hagyod a
vállalkozás dicsőségét,
a hallgatás alázat.

A hallgatás hit,
amikor nyugodtan vársz, mert tudod,
hogy az Úr fog cselekedni,
amikor lemondasz a világról,
hogy az Úrral lehess,
amikor nem törődsz azzal,
hogy megértsenek téged,
mert elegendő neked
hogy az Úr megért,
a hallgatás hit.

A hallgatás imádat,
amikor átkarolod a keresztet,
anélkül, hogy megkérdéznéd:
„Miért?”
a hallgatás imádat.

„Jézus hallgatott” (Mt 26, 63)
Kalkuttai Teréz anya

Az oldalt összeállította:
Kelemen Erzsébet

FILMFORGATÁS KÖZBEN A HARGITÁN

A médián keresztül értesülhettünk, hogy nemrégiben a 38. Magyar Filmszemlén Kamondi Zoltán rendező „Dolina” című filmjét, – amelynek nagy részét ezelőtt két évvel Hargitafürdőn forgattak – a legjobb látványfilmnek járó díjjal jutalmazták a zsűritagok.

Községünkben, de főleg Jenőfalváról (és Dánfalváról is) sokan érintettek e film kapcsán, hisz statisztaként vettünk részt a forgatáson. Akkoriban „Az érsek látogatása” címen ismerkedtünk a cselekménnyel, és mint közvetlen résztvevők, bensőséges barátság alakult ki a rendezővel és segédrendezőivel, a színészekkel és a többi szereplővel.

Adriano Giovanni

A film forgatásának végén alkalmunk volt lapunk részére interjút készíteni Adriano Giovanni olasz színész – főszereplővel és Molnár Piroskával, a budapesti Nemzeti Színház művésznőjével. Sajnos, akkor objektív okok miatt az interjú újságunkban való leközlése elmaradt.

Nos, itt az ideje a mulasztást pótolni, hogy a film vetítése előtt valamennyire megismerkedjünk e két színésszel. Ezt annál is inkább szükségesnek tartjuk, mert az akkori ígéret szerint most már bármikor várhatjuk a film községünkben való bemutatását.

Következzék tehát az interjú:

Nagy öröm számunkra, hogy a filmforgatás idején együtt dolgozhattunk önökkel és személyes ismeretséget kötöttünk. Kérjük, mondjanak néhány szót önmagukról!

Adriano Giovanni:

Rómában születtem és ott is élek már 34 éve. Kora ifjúságomtól a filmek világában dolgozok, 18 éves koromtól napjainkig. Közben közel 10 évig operaénekesként is felléptem, de jobban vonzott a filmvilág. Több angol, amerikai, olasz filmben játszottam. Először sokat gondolkodtam, hogy színészi, vagy rendezői pályát

Molnár Piroska

válasszak, mert ez utóbbi is vonzó volt számomra. Ezért mindkettőt kitanultam, de végül a színészi pályánál maradtam.

Molnár Piroska:

A Budapesti Nemzeti Színház tagja vagyok, de máshol is játszom. Gyakran hívnak meg külföldi rendezők, de időközben az operett világában is feltalálom magamat. Filmszerepet játszottam például a Csinibaba, III. Richard, Gyöngyikém, a drága gyermek című filmekben. Most készül Szabó István rendezésében Móríc Zsigmond: „Rokonok” című regényének megfilmesítése, amelyben Kati néni szerepét játszom el. (Sz. m: Gondoljuk a film eddig elkészült.)

Mennyire ismerték a forgatókönyvet és mi kéztette arra, hogy igent mondjanak a főrendezőnek, amikor felkérte önöket a filmben való szereplésre?

Adriano Giovanni:

Egy ügynökségen keresztül kerestek meg, a rendezőt akkor még személyesen

nem ismertem. Elolvastam a forgatókönyvet, tetszett a rendező elképzelése és nyomban belementem a játékba, elváltam a nekem szánt szerepet. Aztán jött minden magától, a szerződéskötés és a személyes ismeretség.

Molnár Piroska:

Részletesen átnéztem a forgatókönyvet, tetszett a film témaköre, amelyben egy reménytelen városka, – Bogdanski Dolina – lakosságának nyomorúságos, szenvedésekkel tele és állandó veszélyt jelentő életét mutatja be. Különben a magánéletben nem szeretem a filmben megjelenítő durva viselkedéseket, az úgynevezett hatóságok részéről, a lökdösődést, a zajt, amelyben játszanom kellett, de a filmszerep az egészen más, amelyet vállalni kell, még akkor is, ha az áldozatokkal jár. Az a szerep, amelyet itt eljátszom, néhány filmbeli „kiváltságosnak” szól, hiszen ők azok, akik a kopott emberi környezetben is találnak maguknak való szórakozási lehetőséget. Pozitívan választottam tehát a felkérésre.

Sikerült-e összehangolni munkájukat a többi színésszel, a csíkjénőfalvi, karcfalvi, csíkdánfalvi és szentegyházi statisztákkal?

Ariano Giovanni:

Az összehangolásról a rendező és munkatársai gondoskodtak. A többi színésszel természetesen tolmács segítségével értekeztünk. A magyar ajkú színészekkel és statisztákkal nehezebb volt a

folytatás a 7. oldalon

Statiszták egy csoportja

folytatás a 6. oldalról

dolgom, a románokkal könnyebben megértettük egymást, mert az olasz és a román nyelv hasonlítanak egymásra. Norbival kézzel-lábbal értekeztünk, szimpatikus fiúnak bizonyult, szinte valódi színésznek érezte magát közöttünk.

Molnár Piroska:

Színésztársaim között voltak hazaiak, marosvásárhelyiek, gyergyószentmiklósiak, csíkiak, akikkel könnyen megértettük egymást. A bukarestiekkel és olaszokkal nehezebben, de a film sikeréért igyekeztünk mindannyian egy kis erőfeszítést tenni. A statisztákkal elég jól megvoltam, több jelenetben szerepeltünk együtt. Különben a főrendező elég szigorú volt mindannyiunkkal, többször megismételtette azt a részt, amelyik nem tetszett neki. A statiszták közül a szentegyházi Norbi nevű fiúcskával forgattunk többet, így vele kötöttem közelebbi ismeretséget. A felvételek közötti szünetekben is jól elbeszélgettünk egymással. Gondolom, neki is élmény marad e filmben való szereplése.

Voltak-e más alkalommal is vidékünkön? Hogyan tetszik a csíki táj, főleg a filmezés színhelyéül kiválasztott Hargita hegyvonulata?

Adriano Giovanni:

A Hargitafürdő-i forgatás előtt kirándultam egy keveset a környéken, de később nem sok időm volt a szórakozásra. Csíkszeredában, egy szállodában laktam, így lehetőségem volt a városban is körülnézni. Arra is gondoltam, hogy lakást vásároljak a környéken, amiről végül is lemondtam. A filmezés színhelye nem volt látványos, azonban a környéke csodálatos. A fenyőerdők, a Hargita hegyvonulata mindig megmarad emlékezetemben.

Molnár Piroska:

Nyolc, kilenc évvel ezelőtt jártam Sepsiszentgyörgyön, ahol Tompa Gábor kolozsvári rendező, Kínai védelem című filmjében játszottam. Akkor egy hétig voltam ott, most hat hétig tartózkodtam Csíkszeredában és környékén. Annak ellenére, hogy Hargitafürdőn a filmváros színhelye holdbeli tájra emlékeztet, a Hargita hegyvonulata és fenyvesei különös élményt nyújtanak számomra. Nem hiába vágnak vissza az innen elszármazottak.

Mit üzennek olvasóinknak?

Szeretettel üdvözlöm a Székaszó minden olvasóját! – Adriano Giovanni

Szeretettel üdvözlök minden székely embert. – Molnár Piroska

Lejegyezte: *Farkas Beáta, Németh Sz.*

ÜNNEPRE KÉSZÜLNEK A KORTÁRSÁK

Ezekben a napokban javában folynak községünkben a 40. és az 50. éves korosztályok évfordulós eseményeinek előkészületei.

A kortársak életében egy fordulópontot jelent az esemény, hisz ez alkalommal beszámolhatnak egymásnak az eddig elért eredményekről, az eltelt időszak nehézségeiről. Ugyanakkor a jövőbe vetett hittel, erejükhez képest próbálják megvalósítani mindazokat, amelyekre még lehetőség adódik.

A negyvenévesek nagyobb optimizmussal nézhetnek a jövőbe, hisz nekik még mindig van alkalmuk bizonyítani, feladataikat hatékonyabban elvégezni. Ebben a korban még van ambíció, és akik csak tehetik mindent elkövetnek, hogy gyermekeiknek náluknál is jobb körülményeket teremtsenek. A 40 évesek születési időszaka jól ismert, őket a „dekretes” gyermekeknek titulálták. Akkor általában mindenütt az országban, s így a Székelyföldön is több gyermek jött a világra.

És jó hogy jöttek, hisz nélkülük még kevesebben volnánk, mert a statisztikák népességünk, s ennek keretén belül vidékünk lakosságának csökkenését jelzik. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy községünkben 1967-ben több mint 60 gyermek született, az elmúlt évben pedig alig 20 gyermek. Ezek a számok figyelmeztetnek arra, hogy településünkön egyre csökken a születések száma. Ezért a fiatal házasságokat biztatjuk, hogy a nehézségek ellenére is, mint elődeik, szüleik, nagyszüleik vállalják a gyermekáldást, hisz nélkülük üres a ház, az udvar, az utca körülöttük.

Az ötvenévesek háza táján is erősen mozgolódnak. Ők már kevesebbet tervezgetnek, hisz ezidáig aki csak tehet, terveit megvalósította és már túl van azon, hogy komolyabb vállalkozásba kezdjen. Őket jobban megviselte az élet, néha betegséggel küzdöttek, egyesek szeretteiket veszítették el, vagy éppen a kortársak közül távozott el valaki az életből.

Mindezeket a nehézségeket egy rövid időre jól esik feledni, egymással elbeszélgetni, hisz vannak, akik az élet folyamán máshova kerültek, úgymond elszármaztak hazulról. A közelgő kortársalálkozó alkalomból minden ünnepeltnek további jó egészséget kívánunk.

Az alábbiakban közöljük mindazok neveit, akik községünkben e két korosztályhoz tartoznak.

1957-ben születtek:

Albert Ilona, Albert Tibor, Ambrus József, Antal Éva, Antal József, Antal Zsuzsa, Ábrahám Teréz, Baricz Gergely,

Bács Veronika, Bálint Piroska, Bálint Vilma, Bíró J. Gizella, Bíró Sándor, Bíró V. Gizella, Bodor Sándor, Both László, Bőre Teréz, Erőss Antal, Farkas Ágoston, Gegő Margit, Gidró Gizella, Gyenge Csilla, Gyenge Irén, Gyenge Irén, György Dénes, György Jenő, János Ilona, Jéré Anna, Jéré Dénes, Karda Mária, Kató Éva-Mária, Kopacz Melánia, Kosza Emma, Kosza István (+), Kosza Mária, Kosza Vilmos (+), Kozma Ágoston, Kozma Emma, Lukács Erzsébet, Mihály Ferenc, Miklós Márta, Miklós Otília (+), Olteán Dénes, Péter Márton, Salamon Annamária, Szabó Anna, Szabó Mátyás, Szász Teréz, Székely Katalin, Szekeres Ilona, Szentes János, Szöcs Ferenc, Szöcs Károly, Vizi Anna, Zsók József.

1967-ben születtek:

Ambrus Szilveszter, Antal Ernő, Antal Tibor, Balázs Ildikó, Balázs Jolán, Bálint Béla (+), Bálint László, Bálint Magdolna, Babos Erzsébet, Bartalis Mária, Bartalis Olga, Bíró Anna, Bíró Elemér, Bíró Ilona Lenke, Bíró Piroska, Bíró Tibor, Bőjte Ilona, Both Hajnal, Both Ilona, Both László, Both Tünde, Csatlós Etelka, Erőss Éva, Erőss F. Ilona, Erőss Á. Ilona, Farkas Anna, Farkas Edit, Farkas Ernő, Farkas Magdolna, Farkas Veronika, Ferencz Piroska, Gábor György (+), Gábor János, Gábor Tibor, Gegő Etelka, Gegő Mária, Gegő Mária, Gidró Gábor, Gidró Zoltán, Hajdu Gabriella, Imre Aranka, Kálmán Zakariás, Karda Éva, Karda Ibolya, Kedves Erzsébet, Kedves Imre Attila, Kedves László, Kelemen Hunor, Kopac Irén, Kosza Ernő, Kovács Emma, Kovács Piroska, Márton István (+), Márton Levente, Mihály László, Pál Zsolt, Péter Barabás, Salamon Gabriella, Sándor Csaba, Santa Géza, Simon Zakariás, Sinka Hajnal, Szabó László, Szabó Izabella, Szabó Jolán, Szabó Mária, Szécsi Etelka, Szécsi Sándor, Szécsi Zoltán, Szentes Veronika, Tamás Gergely, Tankó András, Vencser József, Vizi Zsolt.

N. Szilveszter

Megkérdeztük

A karcfalvi közbirtokosság a napokban szándékszik megtartani az elmúlt évi beszámoló közgyűlését és az évi költségvetés megvitatását, annak elfogadását.

János Géza elnök tájékoztatott, hogy a vezetőség konkrét javaslatot tesz a közös vagyont gyarapítására, a havasi legelők megfelelő kezelésére, a községközpontban megvásárolt székház és terület, valamint a Lokszádjában felépített ház rendeltetésének meghatározására, azok gazdaságos kihasználására, a jogok szerinti faanyag méltányos elosztására.

GÓBÉ-HAJDÚSÁGI MÉRKŐZÉS A MŰJÉG HÁTÁN

–HUMOR–

Az elmúlt napokban gálamérkőzésre készült a helyi öregfiúk csapata, hogy a sok bajnoki mérkőzés után méltóan búcsúztassák a hokiszezont, amikor váratlanul megérkezett községünkbe a Balmazújváros-i küldöttség.

Amúgy nem a gálaestre jöttek, hanem megnézni milyen állapotban van a tűzoltókocsi és a szippantó, amelyeknek megszerzésében oroszlánrészt vállaltak.

– Jó, hogy jöttetek, mert gárameccs ide, vagy oda, de az öregfiúknak nem érkezett meg az ellenfelük – mondja az egyik szervező. – A profi csapatunk jól elverte a balániakat, most az öregfiúk is szeretnék fitogtatni tudásukat.

Sokat nem teketoriáztak a vendégek, a felkérést kihívásnak tekintették, gondolták, nem utasíthatnak vissza egy ilyen felkérést. Szerencsére a Hortobágy-i népviselet kellékeit is elhozták magukkal, hogy bemutassák nekünk is ottani táncukat, népviseleti szokásaikat. Végül úgy döntöttek, hogy előadás helyett a műjégpályán szórakoztatják a helyi közönséget. Így felvették a szép fehér bőnadrágot és fekete lájbit, – mert ilyen nekik is van – azonban nem jutott egyformán mindenkinek, s ezért egy részük egy másik, kék színű viseletbe öltözött.

– Nem jó ez így – mondja az egyik helyi sportos tanácsos –, tegyetek a ruhák alá valami kemény dolgot, mert ha valamelyik székely atyafi jól megpattintja a korongot, az egész műjégpálya jege nem lesz elég az érintett ütés borogatására.

Komolyan vették a figyelmeztetést a vendégcsapat vezetői és tagjai, s így a velük jött fogorvosból előléptetett edző javaslatára az Antal bárból valami kartondobozokat kerítettek, s azokból készítettek védőfelszerelést a nem éppen szüknek bizonyult nadrágok alá.

Ezidáig nem is volt semmi baj, mindennel elkészültek, de a korcsolya, a hokibot és védősisak körül bonyodalmak támadtak. Ilyen felszerelést ők nem hoztak, hokimeccset játszani nem számítottak.

– Sebaj, mondták a mieink, az öregfiúk annyi gilicset szedtek össze a két faluból, hogy nektek is bőven jut belőle.

Fel is kötözték azokat a keményszárú csizmájukra, sisak helyett pedig szép fekete ünnepi báránybőr sapkát tettek, amelyeket azoktól a szurkolóktól kapták a meccs idejére, akik aznap úgysem mentek a szentmisére. Egy kis edzés után készen is álltak az összecsapásra, de a biztonság kedvéért egy velük jött autószerelőt neveztek ki a meccs idejére a csapat orvosának, ha netán valakit pofán vág a korong, legyen aki segítsen az edzőnek a fogakat helyretaszigálni.

Ezalatt az idő alatt a mi csapatunk sem ült tétlenül. Látván hogy a vendégek hortobágyi viseletbe öltözve tisztelik meg a nagyérdemű közönséget, gyorsan összesűgtak, majd hazafutottak, hogy ők is elhozzák székelyruhás hokifelszerelé-

csapatunk edzője, – aki civilben gyártulajdonos és elég fiatal ahhoz, hogy megrecumolja az öregfiúkat –, kitalálta, hogy idegenlégiósunk piros zsinórját az iskolából sebtében kihozott fekete tussal kenje be. Mondotta is a pótkapus, hogy a műjégpályán mégis csak én volnék a nagyfőnök, de ha meccs van, nincs mit tenni, az edző parancsol még nekem is. Másképpen boszszúból megtenné, hogy beöltözve a palánk mellett tart, esélyt sem adva tudásomat megmutatni a közönségnek és a közjűk titokban befurakodott falustársaknak.

A keményszárú csizmát a mi csapatunk tagjai sem hagyhatták ki, ami ugyancsak székely népviseletünkhöz tartozik, majd felkötözték azokra a gilicseket. Igaz, elég rossz állapotban voltak, mert a jobbikat a vendégek már előzőleg kiválogatták. A gilicskulcsokat is

a vendégek valamerre elherdálták, de a székely észjárásnak köszönhetően eszükbe jutott, hogy fiatal korukban a gilicset madzaggal kötözték a lábukra. Így hamar révbe jutottak az ellenfél nagy csodálkozására, mert ilyet még nem láttak. Fekete bőrsapkát tettek ők is a fejükre, csak kifordítva, nehogy meccs közben összetévezzék egymást az ellenféllel.

A közönség már tombolt a lelátón és a

palánk mellett, várva a játékosok megérkezését. Addig is zsiroskenyeret majszoltak és melegbort ittak, hogy jobban tudják biztatni csapatunkat. Erre azért is szükség volt, mert a vendégcsapat mazsorettejei, akik az öltöző kijáratánál a karjukon lévő színes rongycafatokkal erőteljesen riszálták csinos farukat, magukra terelve az erre kapható közönség és az öregcsapat tagjainak figyelmét.

Először a vendégcsapat gilicsezett ki a pályára, majd hamarosan a helyiek követték őket. Bemelegítésként mindkét csapat a műjégen egy kis műkorcsolyázást mutatott, majd mindannyian vigyázállásba felsorakozva végighallgatták a himnuszokat, amelyet a kántor úr vezényletével

süket. Érthetően fehér posztóharisnyát, fehér inget és fekete lájbit vettek magukra, megmutatva az ellenfélnek, hogy a lájbi viselete nálunk is dukál. Csak annyi a különbség, hogy annak kicsi zsebében minden eshetőségre számítva ott lapul a kicsi varasnyelű. Igaz mostanában nem sokat használták a ruhákat. Ezért aztán olyan kérgesek voltak, hogy alájuk nem kellett egyebet tenni, csak valami műanyagzacskót, hogy ha korong éri az atyafi lábát, a kibuggyant vér nehogy piros csikban follyon le a fehér harisnyán. Még a vendégek azt gondolnák, hogy szentdomokosi játékosokat csempésztünk a csapatba. Igaz, ennek a gyanúnak lenne is alapja, mert a cserekapusunk odavaló és ezért csak piros zsinoros harisnyában volt hajlandó védeni. Hogy elhárítsa a gyanút,

folytatás a 8. oldalról

a gyermekfúvószenekar fűjt el. Elsőnek, amint az illik, a vendégek himnuszát az Újvárosban két úton kell bemenni című dalt fűjták, majd a karcfalvi-jenőfalvi himnusz következett, Föl-föl fiúk a csatára, amelyet a helyi közönség is végigénekel a lelátón, csak a balániak hallgattak szomorúan.

Nyomban dalolás után a műzebracsisok bírók sípszavára a műbotos játékosok elindították a műanyag fekete korongot. A vendégcsapat kapujába a sebészorvost állították azzal a céllal, hogy ha játékosukat valamelyik székely fellőki, ne kelljen a mi körorvosunk – aki egyben a mieink sportorvosa – a műtalpas cipőjében a műjégre becsúsznia.

Az öregfiúk kapujába a tanácsosok javaslatára főkapusnak Feri bácsit állították, mert akkora bajusza volt, hogy azzal az egész kapuszéllességet átérve mentheti kapuját az esetleges gólzáportól.

Az első harmadot mindkét fél jól bírta irammal, kapusunk hálóját az ellenfél nem tudta bevenni, mert jégcsapos bajuszáról minduntalan visszapattant a fekete műkorong. Az ellenfél kapusa is jól állta a jeget, egyetlen korongot sem engedett a hálójába. Igaz, a kapu mögé vonult mazsorettek egy része is igen bízta őt, ami kedvezően hatott az immunrendszerére.

A szünetben elégedetten lélegzett fel a közönség és a játékosok egyaránt. Atyánkfiai kihasználva a pihenés lehetőségét letaszították a harisnyájukat az öltözőben, hogy öreg csontjaikat a masször megsimogathassa. Közben újraküszürültették gilicseiket Sanyival, mert a meccs előtt elfelejtették megfenetni azokat.

A másik táborban is egyesek kimerültek, de a masszörjüknek és edzőjüknek köszönhetően újra készen álltak a mérkőzés folytatására.

Eközben a közönség két sorba verődött a bódé előtt, hogy folyékony fűtőanyaggal feltöltve hangosabban bíztassák a hazaiakat. Mivel a rolba már mérkőzés előtt elromlott, a tanácsosok tanácsára a tűzoltókocsira elől felszerelt gyaluszerkezettel, hátul pedig tömlővel locsolva igyekeztek fényessé tenni a gilicsektől mélyre szántott jégfelületet. Értékelték is ezt a vendégek lám-lám, milyen leleményesek ezek a székelyek nem várják, Isten őrizzen, hogy tűzoltásra kerüljön sor, addig is a közérdek szolgálatába állítják az ajándékba adott járművet.

A második harmad kezdetén a legidősebb góbénk révén gólhoz jutottunk.

El is ment a kedvük a kapu mögött álló mazsorettek egy részének, jelezve ezzel bizalmatlanságukat szeretett dokijuk iránt. A vendégek is tiltakoztak a műzebracsisok bírónál, hogy lesből indult a támadás, nem érvényes a gól, de azok nem engedtek a huszonegyből, megítélték a gólt. Próbálták volna ne adni meg, tudták, hogy sokak zsebébe már kinyitott a varasnyelű bicska. A harmad utolsó másodpercében az ellenfél közül egy keménykötésű, kékszínű bönadrágos úgy elment a műlyégen a műkoronggal, hogy bajuszos kapusunk hálójából csak vasrángával tudták kiszedni azt. Ezzel a főbíró ki egyébként egy polgármester volt, lefújta a meccset, mert időközben megszólalt a sziréna, jelezve a játékidő leteltét.

Ekkor egyre-egyre állt az eredmény, de a közönség nem akart belenyugodni valami bírói tévedés miatt a megadott egyenlítő gólbá és szépen szólva elkezdett „rendetlenkedni”. Ekkor jött be a rolbának előléptetett tűzoltókocsi, s mivel kezelője látta a nagy zűrzavart, a vízágyut a lelátó felé irányította. Másodpercek alatt csak a nagy, üres lépcsőfokok látszottak, a tömeg a melegbort árusító bódé mögé húzódott, kivárva az ágyúzás megszűntét. Meg is jegyezték a vendégcsapat tagjai, ők is javasolni fogják otthon a nagyfőnököknek a tűzoltókocsi ezirányú felhasználását. Ha nem is jégkorongmérkőzéseken, mert az kevés van vidékükön, de a két nagy rivális párt szimpatizánsainak, vagy tagjainak összetűzésekor jól fogna egy ilyen vizeszuhany a felkorbácsolt kedélyek lecsillapítására.

*(folytatás a következő lapszámunkban)
N. Szilveszter*

SZEZONZÁRÓ JÉGKARNEVÁL

Az elmúlt hónap végén érdekes eseménynek voltunk szemtanúi a műjé pályán, ahol óvodások, kisiskolások jégkarneválját láthattuk. Közel 100 résztvevő gyermek a szülők jelenlétében mutatta be a jelmezét, amelyek mind mind ötletesek voltak. Minden gyermek igyekezett kitalálni valami rendkívüli öltözetet. Volt közöttük Ludas Matyi, varázsló, sziámi ikrek, székely pár, mozgó gyógyszertár, tízórai, mennyasszony, kisasszony, szellem, kiskacsa, Csipike stb.

A legtöbb gyermek állati maszkot öltött. Egy egész állatkert mozgott a jégen. Nekem a legjobban a Pattogatott Kukorica kisasszony, a jegesmedve, Csipike és a dinoszaurusz tetszett.

Egy jó órányi korcsolyázás alatt a zsűri tagjainak és a közönségnek lehetőségük volt kiválasztani a legjobbakat. Minden résztvevő gyereket megdicsérte a zsűri, s amint mondták mindenki nyert. Mégis néhány jelmezt kiemelték és megdicsérték. Ezek között volt a Csipike, Mozgó Gyógyszertár, jegesmedve, tízórai, Pattogatott Kukorica kisasszony, Tigris, Kiskacsa és mások.

A résztvevő gyermekek csokoládét, karamellát kaptak és utána még korcsolyázhattak egy ideig.

Minden gyermek és az őket kísérő szülők is jól szórakoztak, végül mindenki szép élményekkel ért haza.

Gábor Szidónia V.A. osztályos tanuló

GYÓGNÖVÉNY ÉS GYÓGYSZER KÉZ A KÉZBEN

Mint fény mellett az árnyék, úgy leselkedik ránk a betegség. Már az írásbeliség előtti időktől ránkmaradt számtalan adat bizonyítja ezt. Arra is van bőven utalás, hogy az ember nem nézte tétlenül beteg állapotát, a legkülönbözőbb eszközökkel próbált attól szabadulni.

Az őseink, akik legszorosabban kötődött a természethez, pontos megfigyelő volt. Emellett rendelkezett egy ösztönös ráérzéssel, akár az állatok, amelyek ki tudják választani a tápnövényeket, de még azokat is, amelyek meggyógyítják őket. Legszebb példa erre a kutya és a macska, amelyek húsevők, de emésztőszervi betegségük esetén füvet rágnak, nem is akármit, hanem a csomós ebírt.

Az ember történeti fejlődése során elveszítette ilyen ösztöneit, tapasztalataira támaszkodott. A természettudományok fejlődése lehetővé tette a gyógynövények hatóanyagainak és hatásmechanizmusainak pontos megismerését. A kémia rohamos fejlődése egy időre háttérbe szorította a gyógynövények használatát, de ez szerencsére már a múlté.

Napjainkban a kémia alkotta gyógyszerek és a gyógynövénykészítmények kéz a kézben sorakoznak fel a betegségek megelőzésében, leküzdésében.

Gyógynövényekről mostanában rengeteg könyv és egyéb írás jelenik meg. Vannak közöttük értékesek is, ezek mindenki számára hozzáférhetőek. Bennük, a téma iránt érdeklődők mindent megtalálnak. Ezért az alábbiakban néhány kevésbé hangsúlyozott gondolatot osztunk meg olvasóinkkal.

A gyógynövény nem nagyobb cso-

Sárga körömvirág

da, mint bármi, amit Istentől kaptunk.

Mindennapi kenyerünk búzája épp olyan csoda, mint például a cickafark.

Nincsenek mindenható gyógynövények. A világon mintegy háromezer gyógynövényfajt tartanak számon, valamennyinek megvan a sajátos hatása, felhasználása.

Nincs gyógyszernél jobb gyógynövény, de gyógynövénynél jobb gyógyszer sincs. Mindkettőnek megvan a maga alkalmazási területe.

Kakukkfű

Az orvoslás joga kizárólag az erre képzett szakemberé. Ezt azért fontos megjegyezni, mert utóbbi időben, főleg a sok gyógyítással kapcsolatos könyvnek köszönhetően elterjedt az öngyógyítás gyakorlata. Sajnos, jó néhány példa tanúsítja ennek helytelenségét.

A gyógynövények között is vannak erős hatásúak, használatuk igen kockázatos lehet.

Hogy valami kézzelfogható is kapjon a kedves olvasó, hát felsorolunk néhány, a környéken gyakran előforduló gyógynövényt: szurokfű (szúrfű), kakukkfű (vadcsombor), fekete áfonya (kokojhajtás és levél), csipkebogyó (hecserli), orbáncfű (vérfű), málnakóró, stb.

Kiskertünkben sikerrel termesztjük a borsmentát, fodormentát, citromfűt, sárkányfűt, zsályát.

A felsorolt növények különböző arányú keverésével sokféle, kellemes ízű, egészséges teát nyerhetünk.

A többit inkább bízzuk a szakemberre.

AMIT A VITAMINOKRÓL JÓ TUDNI

A vitaminok a szervezet számára nélkülözhetetlenek. Részt vesznek energiatermelő folyamatokban, az immunrendszer erősítésében, így hozzájárulnak az erőnlét és ellenállóképeség megőrzéséhez.

A *C vitamin* kivételével az emberi szervezet bizonyos előanyagokból elő tudja állítani a vitaminokat, de ez csak kis részét képezi a minimális szükségletnek, így a kellő mennyiséget a napi táplálékbevitellel biztosítjuk. Ezek a táplálékok elsősorban a zöldség- és gyümölcsfélék, de állati eredetű termékek is tartalmaznak vitaminokat, főleg a máj, tojássárgája, tej és tejtermékek.

Hosszabb ideig tartó vitaminhiányos táplálkozás esetén a szervezet vitaminkészlete fokozatosan csökken, s végül kialakul a vitamin-hiányállapot.

A *B1 vitamin* hiánytünetei már néhány hét után megjelenhetnek, főleg alkoholistáknál, erős alkoholizálás és hiányos táplálkozás következtében. A betegséget Wernicke-encefalopátiának nevezik, ahol a tünetek a zavartságtól a kómáig változhatnak.

A, *D és E vitaminokból* az egészségesen táplálkozó embernek több hónapra elegendő készletei vannak, mivel a szervezet képes a fölöslegesen bevitt vitaminok egy részét elraktározni, amelyet később, szükség esetén használ fel. A *B12 vitamin* tartalékok akár több évre elegendőek lehetnek.

Az *A vitamin* az elsőként felfedezett zsírolékony vitamin. Sokrétű hatást fejt ki: nélkülözhetetlen a látáshoz (a szem retinájában található fényérzékelő pigmentek, a rodopszin és iodopszin alkotórésze), valamint elengedhetetlen a csontanyagcseréhez, növekedéshez, a kórokozók ellenállóképeségéhez. Szerepe van rákos megbetegedések megelőzésében is.

A *vitamin* hiányában látási zavarok alakulnak ki, ez az úgynevezett „farkasvakság”. Ez a legrégebben ismert táplálkozási betegség. Már az ókori egyiptomiak is ismerték, kezelésére marhamáj-pakolást ajánlottak.

Ugyancsak már az ókori egyiptomi orvosok által ismert betegség a skorbut,

folytatás a 10. oldalról

amit *C* vitaminhiány okoz, de a *C* vitamint csak 1932-ben sikerült izolálni. Különleges helyet foglal el a vitaminok között, mert a legtöbb állatfaj (az emlősök többsége is) képes szintetizálni, kivéve az embert, a majmot, a tengerimalacot, a pisztrángot és a lazacot. Így ezen fajok számára a napi szükségletet a táplálék biztosítja.

Az emberi szervezetben teljes *C* vitaminhiány ritkán, de elégtelen bevétel miatt hipovitaminózis gyakran alakul ki, főleg ebben az időszakban, a télvégi, illetve kora tavaszi hónapokban. Bizonyára már mindenki tapasztalta, hogy a tél mennyire megviseli a szervezetet. Télen a gyerekek és felnőttek is

gyakrabban betegednek meg. Kora tavasszal pedig fáradtabbnak, gyengébbnek, kedvetlenebbnek érezzük magunkat, közérzetünk romlik, fogékonyabbak vagyunk különböző betegségekkel szemben. Ez azzal is magyarázható, hogy télen

behúzódunk a lakásba, kevesebbet vagyunk levegőn, csökken a mozgás és ezzel egyidőben a mozgás is, de talán egyik legfontosabb ok a kevesebb gyümölcs- és zöldségfogyasztás miatt kialakuló vitaminhiány.

Ugyancsak fontos szerepe van a vitaminhiány kialakulásában a napfénynek is: ultraibolya sugárzás hatására a bőrben *D* vitamin képződik. A *D* vitamin különleges sajátága, hogy csak azok számára esszenciális tápanyag, akiknek a bőrét nem éri megfelelő hullámhosszúságú és dózisu ultraibolya sugárzás. Ez is leginkább télen fordulhat elő, mert ilyenkor szervezetünket kevesebb napfény éri a nappalok megrövidülése miatt, és amiatt is, hogy ebben az évszakban jelentősen többet tartózkodunk a szobánkban, mint a szabadban. Egyes légköri szennyeződések is elnyelik az ultraibolya sugarakat. A bőr leégését okozó, nagyobb hullámhosszúságú napsugarak hatására sem képződik *D* vitamin a bőrben.

A legfontosabb *D* vitamin források a tej és tejtermékek, a tojás és a máj.

Egyes halmájolajokban (pl. csukamáj) rendkívül nagy a *D* vitamin koncentráció. Újabb adatok szerint egyes növényekben is megtalálhatók. Néhány vadon termő, ehető gomba (pl. vargánya) *D* vitamin tartalma jelentős. Egyes takarmánynövények olyan nagy mennyiségben tartalmazzák, hogy a legelő állatokban *D* vitamin-mérgezést okozhatnak. Néhány országban az élelmszerek egy részét dúsítják *D* vitaminnal (pl. Rama margarin, egyes instant kakaóporok).

A *D* vitamin hiány csontnövekedési zavarokat okoz: gyermekekben az úgynevezett rachitist, amely főleg a XX. században volt gyakori, ma már ritkán fordul elő a profilaktikus *D* vitamin

adagolás következtében. Hiányában a csontok anyagcseréjében következik be elváltozás, a rachitises csecsemők és kisgyermekek visszamaradnak a növekedésben, nagyon fáradékonyak és izadékonnyak, szembe-tűnő a csuklók

megvastagodása és az alsó végtag meggömbülése. Elégtelen vitaminbevétel felnőttben ritkán okoz megbetegedést, a felnőttkori *D* vitamin hiány általában más betegség következtében alakul ki.

Gyakori azonban egyes mohamedán országokban, a nők és kisgyermekek körében az egész testet betakaró ruházat, a napfénytől elzárt életmód miatt.

A hiánybetegségek mellett fontos megjegyezni, hogy a vitaminoknak (főleg *A* és *D*), bár ritkán fordul elő, de mérgező hatásuk is lehet korlátlan bevétel esetén. Kivétel a *C* vitamin, mely nem okoz toxikus tüneteket, bármennyit viszünk is be a szervezetbe. A fölösleges mennyiség a vizelettel kiválasztódik és kiürül.

Ma a kereskedelemben számtalan multivitamin-készítmény van forgalomban, melyek közül szükség esetén választhatunk és akár naponta használhatunk, de mégis a legegészségesebb, ha a tableta helyett napirenden fogyasztunk gyümölcs- és zöldséfélet és kerüljük az egyoldalú táplálkozást.

Both Izabella

A HELYI RENDŐRSÉGNÉL ÉRDEKLŐDTÜNK

A közlekedési kihágások megelőzése érdekében szükséges a biciklik fény-szóróval, fényvisszaverő jelzőkkel és jól működő fékkel való ellátása; a fényvisszaverő mellény viselése bicikliseknek, fogatosoknak egyaránt napnyugtától napkeltéig, vagy amikor a látási viszonyok korlátozottak; a szekerek fehér és piros fényvisszaverő macskaszemekkel való felszerelése, a szekér számának feltüntetése; a fogathajtóknál a személyazonossági igazolvány és a szekér nyilvántartását igazoló irat felmutatása ellenőrzés esetén. Tilos a fogatosoknak szeszes italt fogyasztani, ha járműveikkel közlekednek.

A lopások megelőzése érdekében sötétedés után ajánlatos a kapukat bezárni. Ne hagyjunk az udvaron kint értékes tárgyakat, a lakóház ajtaját jól zárjuk be, de a kulcsot ne tegyük a küszöb, vagy a szőnyeg alá. Ajánlatos az udvart éjszakára kivilágítani, valamint ajánlatos házőrző kutya tartása nagyobb gazdasági udvaron. Kötelező az állatok bejegyzése és nyilvántartása, hogy lopás esetén könnyebb legyen ezek megtalálása. Tilos a biciklit az üzletek előtt felügyelet, vagy zár nélkül tartani.

JÓ HÍR A

TRAKTORTULAJDONOSOKNAK

Február végi ülésén a helyi tanács újraelemezte a forgalomból kiírt traktorok és utánfutók helyzetét, amelynek alapján úgy döntött, hogy ebben az évben a fenti járművek után a tulajdonosoknak nem kell adót fizetniük. A régi, sárga színű táblákat azonban kötelezik fényvisszaverő számtáblákra kicserélni.

Mindezek után a tanács és a polgármesteri hivatal elvárja, hogy szükség esetén az említett járművek gazdái gépparkjukkal részt vegyenek a szervezett közösségi munkákban.

MEGTUDTUK

A Takaré- és Letéti Pénztár karcfalvi kirendeltségénél egy újabb takarékosági eszközt vezettek be a természetes- és jogi személyek számára, amely a Privilégium számla néven lett ismeretes. Ennek keretében a kamatot a betett összeg értékének függvényében állapítják meg. Egyben tájékoztattak, hogy a közelgő Húsvétra való tekintettel más hitelkezdeményeket is alkalmaznak.

FELHÍVÁS

Ismételten felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy a folyóvizek mentén tilos a szemét tárolása, annak vízbe dobása. Főleg a Székaszó körül lakók tartózkodjanak e rossz szokás gyakorlásától. A büntetés kiróvása jelentős összegtől foszthatja meg az érintettet.

Kérjük azokat, akik még nem vitték el a szemetes dobozokat (60-70 család), hogy azokat sürgősen vegyék át a polgármesteri hivatalnál.

Felszólítjuk mindazon gazdákat, akik traktorral vagy szekérrel rendelkeznek, hogy sáros-esős időben ne közlekedjenek a mezey utakon, mert majd a későbbi javításokat nem lehet megfelelően elvégezni.

Tudja-e hogy?

– településünkön 1016 háztartás közül 865 igényelt fűtéstámogatást, ami a háztartások 85,13 százalékát jelenti, vagyis minden olyan háztartás, amelyben az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem éri el az 500 lejt.

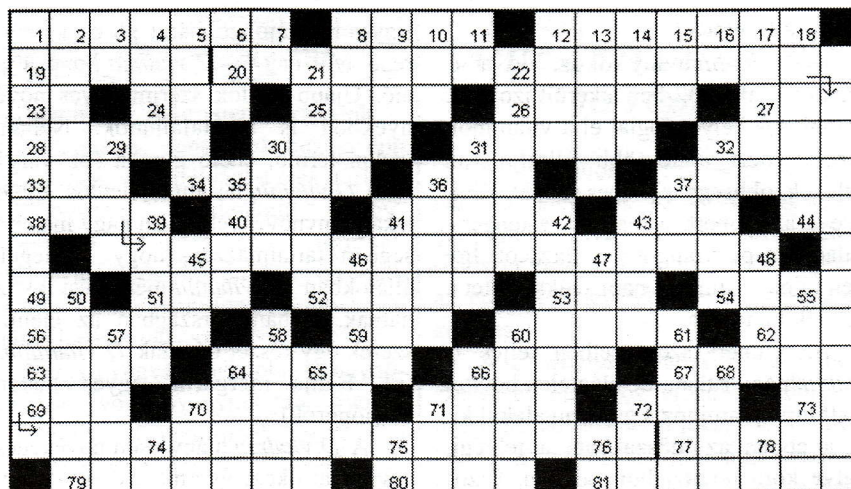
– az utcai világítás programja este 19,30 órától éjszaka 1 óráig, reggel 5 órától 6 óráig.

– a helyi tanács és polgármesteri hivatal, a két közbirtokosság, valamint magán-személyek anyagi támogatásával 26 darab vadonatúj fúvóhangszert vásároltak az iskolás gyermekek részére. A hangszereket kiosztották, a csíkszeredai Népművészeti Iskola tanárai tanítják a gyermekeket, akik három év után vizsgázhatnak, diplomát szerezhetnek. Ez az év még próbaév, az iskolázási költségeket a szülők fizetik.

– Jenőfalván a Borvíz utcában Farkas Zoltán szervezésében február 3-án 40-50 ember szedte össze az utcán lévő sarat és traktorokkal, szekerekkel szállították el a helyszínről, jobb körülményeket teremtve a közlekedéshez. Más utcabeliek, falus-társak is példát vehetnek tőlük.

– a karcfalvi óvodások szülei februárban nagyszerű bált rendeztek, ahol mintegy ötvenen vettek részt. Ez jó alkalom volt arra, hogy a szülők jobban megismerjék egymást és hathatósan részt vállaljanak az óvonők által szervezett közösségi munkákban.

– Csíkszeredában ez év május 5.–július 15. között a Csíki Székely Múzeumban Munkácsy Mihály, híres magyar festőművész eredeti képeinek egy részét állítják ki. E rendkívüli, és Erdélyben egyedülálló eseményre ajánlatos csoportos látogatást szervezni felnőtteknek, iskolásoknak egyaránt.

A NAGY PILLANAT

Rejtvényünk vízszintes 20., függőleges 1. és 29. soraiban Friedrich Schiller (1795-1805), a német irodalom legnagyobb drámaírójának egyik művéből idéztünk.

VÍZSZINTES: 1. Őszintén feltár, kinyilvánít. 8. A sivatag hajója. 12. Könnyen olvadó és égő szerves anyaggal bevont (pl. vászon). 19. ..., tied, övé. **20. Az idézet első sora.** 23. Forgórész! 24. A népvándorlás korában élő keleti germán törzs. 25. Hibás óra teszi. 26. Szabadságvesztésre ítélt. 27. Félig-meddig. 28. Köré csavar. 30. Nem hagy éhezni. 31. Taszítás. 32. Nat „King”... amerikai zongorista, énekes volt. 33. A Három kislány című daljáték egyik kislánya (Médi, Hédi). 34. Magasabban lévő helyre jut. 36. Nöstény párja. 37. Román férfinév. 38. ... Ventura, francia filmszínész. 40. Évszak. 41. Angol politikus (Cyrus). 43. Páros kondér! 44. Ön vegyjele. 49. Növény része. 51. A kőpénzek szigete a Csendes-óceánban, Új-Guineától északra. 52. Boldogságot tükröző jelenet. 53. Víz lefolyását akadályozó építmény. 54. Hegycsúcs. 56. Kitöltendő nyomtatvány. 59. Elavult űrmérték (=kb. 50 l). 60. Átlátszó műanyag. 62. Jód és kripton vegyjele. 63. Nemesgáz. 64. Női főszerep Heltai Jenő Az ezerkettedik éjszaka című művében. 66. Elemi szilícium. 67. Ugandai politikus, az ország elnöke is volt (Milton Apollo). Kilogramm és kelvin röv. 70. A vízszintes 33-as sorban szereplő opera szerzője (Henrik). 71. Írország honi neve. 72. Török

tisztai rang. 73. USA-beli hírgyűnökség. 77. Vele kezdődik az ábécé! 79. Kiegészít. 80. Fiatalon elhunyt költőnk. (Árpád, 1886-1928, Lélektől lélekgig). 81. Nagy pusztítást végez.

FÜGGŐLEGES: 1. **Az idézet második sora.** 2. Nem tiltja. 3. Kettős betű. 4. Nincs tovább. 5. Formátlan, alakatlan. 6. Régi súlyegység. (= 1,75 dkg). 7. Üres lap! 8. Német város a Mosel partján, a luxemburgi határ közelében. 9. Étélizésítő. 10. Aratni szeretne. 11. Latin kötőszó. Testrészt. 13. Bőr átalvető. 14. Műsorsugárzás. 15. Ismerő azonos hangzói. 16. Zenedarab! 17. Angol zongoraművész (John, 1937-). 18. Angol orvos, író (Samuel, 1812-1904). 21. Női gálaruha jelzője. 22. Romba dől. **29. Az idézet befejező része.** 30. Nem kell több. 31. Szerb kisváros. 32. Amerikai költő (Gregory Nunzio, 1930), magyarul megjelent verseskötete: Az utolsó gengszter. 35. Versenyaszakasz. 36. Ívelt alakúvá görbülő. 37. Vasfoga van. 39. Ahhoz hasonló. 41. Erkölcstan. 42. Ali baba rablóinak száma. 43. Férfinév. 45. Központi csillagunk. 46. Közlekedési megye. 47. Személyénél. 48. Zenei hármas. 50. Idősek. 55. Tanító. 57. Göndör hajfűrt, tincs. 58. Rövidre nyírt keskeny oldalszakáll. 60. Idegen Nóra. 61. Biztat. 64. Balti nép. 65. Innivaló. 66. Skót nemzeti viselet. 68. Kislányok játéka. 70. Szóösszetételekben előtagként életet jelöl. 71. Angol zenekar volt. 72. ... melegség (Ady). 74. Korpa közé keveredett! 75. Igeképző. 76. Rangjelző. 78. Német hímnemű személyes névmás.

CSATLÓS JÁNOS

SZÉKASZÓ

Karcfalvi - Csíkjenőfalvi kisújság

Kiadja a Csörgő Fialatok Szervezete és Karcfalva Község Önkormányzata

Szerkesztőség: karcfalvi kultúrotthon, ifjúsági iroda

A nyomdai munkálatok az Alutus Rt. nyomdában készültek